

מה ההבדל בין נהיגה בשכרות לנהיגה תחת השפעת סמים?

השימוש באלכוהול ובסמים "קלים" כגון מריחואנה וחשיש נפוץ למדי בישראל, ובחוגים מסוימים מהווה חלק מההווי והשגרה. לכן, יש הנוטים לזלזל בהוראות החוק ולעלות על רכבם כשהם נתונים להשפעת חומרים אלו, דבר המסכן מאוד אותם, את הנוסעים וכן נהגים אחרים והולכי רגל. פקודת התעבורה קובעת עונשים שונים על עבירת נהיגה בשכרות, במטרה להעניש ולהרתיע מפני התנהגות מסוכנת זו. בשורות הבאות נבדוק האם קיימת הבחנה בין נהיגה תחת השפעת סמים או אלכוהול מבחינת החוק, והאם ישנם הבדלים בענישה.

סמים ואלכוהול בנהיגה - שני חומרים תחת עבירה אחת

אמנם מריחואנה ואלכוהול הם שני חומרים שונים בתכלית, אך מבחינת פקודת התעבורה הם מצויים תחת עבירה אחת המכונה נהיגה בשכרות. ישנו הגיון בהתייחסות האחת שכן שני החומרים מביאים לתוצאות דומות בכל הקשור לנהיגה, כגון האטת התגובות, פגיעה בקבלת החלטות וטשטוש. יחד עם זאת, בסעיף 64 לפקודת התעבורה אכן קיימות הבדלות בין החומרים. לדוגמא, אדם שיכור נחשב למי ששותה משקה משכר בזמן שהוא נוהג או ממונה על הרכב, וכאשר ריכוז האלכוהול גבוה מהמותר. כמו כן, נחשב שיכור מי שנמצא בגופו 50 מ"ק בליטר של אוויר נשוף או 10 מ"ג במאה ליטרים של דם, במידה שהוא נהג חדש, שגילו מתחת ל- 24 שנים, או אם נהג ברכב ציבורי או מסחרי שמשקלו גדול מ- 3.5 טונות. מכאן ניתן לראות שהפקודה אכן מאפשרת רמה מסוימת (קטנה מאוד) של אלכוהול בדם בעת נהיגה, וגם מבדילה בין נהגים ותיקים לחדשים ומקרים נוספים.

בניגוד לכך, אין כל הבדלה ואין הנחות בכל הקשור לנהיגה תחת השפעת מריחואנה או סמים אחרים. לגביהם קובעת פקודת התעבורה כי כל מי שנמצא בגופו סם או תוצרים של חילוף חומרים שלו, נחשב לנוהג בשכרות. כלומר, כל כמות ולו המזערית ביותר נחשבת לעבירה על החוק, ואין זה משנה עד כמה הנהג ותיק ובאיזה כלי רכב נתפס. אגב, מכיוון שחילוף החומרים עקב צריכת מריחואנה עשוי להעיד על הימצאות הסם בדם גם שבועיים לאחר השימוש, עשוי נהג להיות מואשם בעבירה זו אפילו אם עבר זמן רב לאחר הצריכה.

האם קיימים הבדלים בענישה על נהיגה בשכרות או תחת השפעת סמים

בעיקרון, התשובה שלילית. יחד עם זאת, שופט מסוים עשוי לראות את השימוש במריחואנה באופן מחמיר יותר בהתאם לנטיותיו והבנתו. הענישה הבסיסית שמוטלת בגין נהיגה בשכרות (סמים או אלכוהול) היא קודם כל שתי שנות שלילת רישיון, ואם זו הפעם השנייה במשך שנה שהנהג ביצע את העבירה תעמוד הפסילה על לפחות ארבע שנים. כמו כן, במקרים אלו של עבירות חוזרות עשוי השופט אף לקבוע עונש מאסר, שיכול להגיע כדי שנה אחת.

כמו כן, המשטרה עצמה עשויה לשלול את רישיון הנהיגה באופן מיידי, לאור החשש כי הנהג יהווה סכנה לציבור. כלומר, לשוטרי שמעבד את הנהג מותר לשלול את רישיונו לשלושה ימים ולזמנו לשימוע בפני קצין, שיכול להורות על שלילה לפרקי זמן של חודש עד שלושה חודשים. זאת, כתלות בתוצאות הנהיגה כגון תאונה או נפגעים. יתר על כן, אם ברכבו של הנהג גם נתפסה כמות כלשהי של מריחואנה ואפילו לשימוש עצמי, עשוי להורות קצין משטרה על החרמת הרכב לתקופות משתנות. זאת, לאור הסכנה כי הרכב ישמש לצורך ביצוע עבירות נוספות, כלומר העברתם של סמים מסוכנים.